

fra denne fine udgivelse. Indsigt, som kan medvirke til, at vi arbejder for psykiatriens ligeberettigelse i sundhedsvæsenet. Alt for mange mennesker med psykiske lidelser dør yngre end gennemsnittet i Danmark af somatiske sygdomme (Dybbroe og Steenberg, 2013: "Giv psykiatrien en ordentlig indsprøjtning", Politiken).

Psykiatrien tur-retur er en prisværdig beretning om resiliens, empowerment og recovery. Camille Thellefsen indleder sin bog

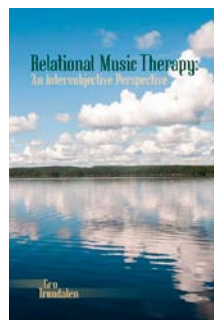
med en omskrivning af det kendte udtryk til: "Hvor der er håb, er der vej". Hun slutter med at ønske, at man i psykiatrien vil gøre alt, hvad man kan for udover den medicinske behandling at hjælpe folk med at håndtere de indre stemmer. Camille runder bogen af med at livsnødvendige samtaler og musikterapi hjalp hende til at bearbejde barndomstraumer og forstå sig selv, så hun kunne få kontrol over sygdom og blive mønsterbryder med mod på fremtiden.

BOGANMELDELSE

Relational Music Therapy: An Intersubjective Perspective

Anmeldt af **Niels Hannibal**, Kandidat i musikterapi, Lektor, Ph.d. Aalborg Universitet, Institut for kommunikation og psykologi. Aalborg.
Kontakt: hannibal@hum.aau.dk

Gro Trondalen (2016). *Relational Music Therapy: An Intersubjective Perspective*. Dallas: Barcelona Publishers. Pris 28 \$ i paperback. I alt 177 sider.



Gro Trondalen, professor ved Norges Musikkhøgskole, leder af Center for Musikk og Helse, er en enorm kapacitet inden for emnet: intersubjektivitet og musikterapi. Jeg havde derfor store forventninger og forhåbninger, da jeg gik i gang med at læse. Og jeg skal love for, at Trondalen har meget på hjerte. Jeg har nu læst bogen intensivt igennem to gange og begynder at se hendes røde tråd: at terapi handler om, gennem mikroafstemning, at opbygge en relation, en mulighed for intersubjektiv deling. Både gennem krop og handling

og gennem ord og fortællinger. Dette kan der siges rigtig meget om, og det gør Trondalen.

Bogen tager udgangspunkt i teori og metateori, hvilket blandes med case-vignetter som illustrationer. Teorien er især centreret om professor i psykologi Daniel Sterns tænkning og forskning.

Bogen indledes (kap. 1) med at introducere, hvad Trondalen på engelsk kalder sit "interpretive phenomenological" perspektiv. Her mødes dét at ville fornemme og beskrive den

personlige væren, set i forhold til forskellige teorier. Herefter følger forskellige gennemgange af bogens præmis kaldet det relationelle skift (kap. 2). Det beskriver et skift fra at se relationer som noget, der er styret af fortiden, til noget, der udspiller sig i øjeblikket, som foregår implicit og eksplicit og som indeholder processer som affektiv afstemning mm. Derefter afklares intersubjektivitetsbegrebet (kap. 3). De følgende kapitler har fokus på Sterns syn på udvikling og interaktion. Først præsenteres implicit relationel viden (kap. 4), vitalitet (kap. 5) og synkronicitet og affektiv afstemning (kap. 6). I disse afsnit inddrages case-vignetter fra både ekspressiv og receptiv musikterapi. Bogen henviser også til en anden moderne teoretisk model: mentalisering (kap. 7). Efter denne indledende optegning af bogens teoretiske grundlag følger refleksioner om selvet, intersubjektivitet og genkendelse (recognition) (kap. 8), der giver afsæt til det, som i mine øjne er bogens sigte, nemlig at formulere et bud på en samlet model for relationsudvikling og terapeutisk forandring. Med forankring i de beskrevne teorier skriver Trondalen: *"On this basis, intersubjectivity and recognition are building blocks for development and growth while promoting new ways of relating. This implies that intersubjectivity has a relational dimension in itself"* (p. 73).

I resten af bogen uddybes det musikterapeutiske perspektiv. Først behandles den musikterapeutiske relation (kap. 9), og dernæst den relationelle musikterapeut (kap. 10). Dette følges af et mere overordnet syn på, hvordan mening dannes, forankret i professor i læring Van Manens tanker om fænomenologisk hermeneutisk refleksion: den levede krop, det levede rum, den levede tid (kap. 11). Her samler Trondalens tænkning sig, hvilket følges op af bogens, efter min mening, mest spændende kapitel: musikalsk intersubjektivitet (kap. 12).

Bogen afsluttes fornuftigt med overvejelser om magtforhold og ansvar (kap. 13) samt om etiske forhold og overvejelser (kap. 14). Bogen har en lille epilog om, at der altid er mere at sige (Semper major).

Jeg finder bogen meget mættet med indhold. Det har gjort, at den røde tråd ind i mellem har været svær at følge, selvom jeg er kendt med stoffet. Jeg synes ikke, det er let læsning. Trondalen søger, i mine øjne, intet mindre end at få samlet hele Sterns tænkning til én samlet forståelse af musikterapi, og det er et ambitiøst projekt.

Bogen indeholder mange case eksempler, der bekræfter, at de processer bogen omhandler kan findes i musikterapi og endda at musikterapi i nogle tilfælde har fordele i denne henseende. Jeg er enig.

Men der er også ting, jeg savner i bogen. Hvad er en relation? Når bogen hedder "relationel musikterapi", forventer jeg en mere direkte behandling af begrebet. Hvad er en relation, til forskel fra interaktion, kontakt m.m.?

Bogen omhandler anvendelse af musikterapi på en måde så intersubjektivitet bliver mulig og udvikles. Men hvordan foregår denne proces? Hvordan kan et menneske, der plages af ensomhed, depression, eksistentiel tomhed osv., komme til at mødes i en relation? Det er en proces med mange små skridt, hvor mislykkede forsøg på intersubjektivitet skal repareres. I mine øjne er det her, den egentlige terapi sker. Trondalen tager direkte afstand fra at anvende begreber som "overføring" og "modoverføring", og det underer mig. Ikke mindst set i forhold til mentaliseringsbaseret teori, der netop moderniserer disse begreber. Her ser vi meget forskelligt på, hvordan vi kan omtale processer i musikterapi. Men jeg tror faktisk ikke, vi er uenige. Vi bruger bare ikke samme sprog.

Ligeledes savner jeg i de kliniske vignetter at høre om, hvilken betydning terapeutens indre subjektive verden har for netop det at udvikle evnen til intersubjektivitet. Dette omtales meget omhyggeligt uden at beskrive modoverføring.

Trods disse små knaster, vil jeg slutte med at ønske Gro Trondalen tillykke med bogen og udtrykke min taknemmelighed for det kæmpe arbejde, hun har gjort. Jeg tror dette er begyndelsen til noget, alle musikterapeuter vil have gavn af fremover.

BOGANMELDELSE

I transitt – mellom til og fra

Om musikk og deltagelse i barnevern

Anmeldt af **Stine Lindahl Jacobsen**,
PhD, Lektor ved Aalborg Universitet,
Aalborg. Kontakt: slj@hum.aau.dk

Karete Stensæth, Viggo Krüger & Svein Fuglestad (ed.). Skriftserie fra Senter for musikk og helse, vol. 9. NMH-publikasjoner 2016:4. Norges Musikkhøgskole.



Bogen er den niende antologi i skriftserien fra Senter for musikk og helse og har sit fokus på arbejdet med musik og udsatte børn og unge i "barnevernet" i Norge. Der har i de sidste par år været en øget interesse for at anvende musik og musikterapi indenfor barnevernet i Norge, og flere af bogens tværfaglige forfattere har holdt oplæg til konferencen *Musikk, deltagelse, barnevern*, der, ligesom bogen, er et samarbejde mellem universitetet i Bergen og universitetet i Oslo. Antologiens øvrige forfattere er Dag Jessen, Elisabeth Backe-Hansen, Jan Storø, Gro Trondalen, Anna Helle-Valle, Ane Bergset Mandal, Liv-Jorun Bergset, Merete Hoel Roaldsnes, Brit Ågot Bröske-Danielsen, Vegar Richter Stor-sve, Lars Tuastad, Daniel Løsnet Kristiansen, Astrid Strandbu og Morten Lorentzen.

Det gennemgående tema er en ressourceorienteret forståelse af at deltage i musik-

ken, idet musikdeltagelse kan give mulighed for udvikling og oplevelser af anerkendelse, tilhørsforhold og livslang læring. Indenfor området af udsatte børn og unge kan der, også i Danmark, være en overvægt af en problemorienteret forståelse af barnet og den unge, hvor de reduceres til uhensigtsmæssig adfærd og forstyrrelser i udviklingen, men forfatterne har et forfriskende tydeligt ønske om at lade børnene og de unges udtryk træde frem med fokus på mestring og empowerment. Det handler om at bruge musikken til dels at få kontakt med de unge og dels som middel til, at de unge kan udtrykke sig og finde deres ressourcer frem. Den gensidige respekt og motivationen om at ville mødes er altafgørende.

Bogen er opdelt mellem teorigrevne kapitler og praksisorienterede kapitler samt et kapitel omkring pædagoguddannelsen og